sosyalist DEVRİM

SOSYALİST DEVRİM PARTİSİ YAYIN ORGANI

SAYI : 8 | 5 HAZİRAN 1980 | 500 KURUŞ

«İnsanlar sosyalizm için değil, sosyalizm insanlar içindir»

SDP BEŞ YAŞINDA

* Bağımsız Türkiye Sosyalizmi Hareketi Bugün Dünden Güçlüdür Yarın Bugünden Daha Güçlü Olacaktır

Bundan 5 yıl önce, 30 Mayıs 1975 günü Ankara'da «Dilşad» salonunda yapılan sade bir törenle, yeni bir partinin, Sosyalist Parti (SP)'nin kuruluşu kamuoyuna ilân ediliyordu.

51 kişiden oluşan kurucular, kendi aralarından partinin yönetim ve yürütme kurullarını saptadıktan sonra şu çağrıyı yapıyorlardı:

«Emekçiler! İktidar olma ve kötü yaşantınızı, kendi yaşantınızla birlikte Türkiye'nin yaşantısını ve tüm insanlığın yaşantısını değiştirme olanağı elinizin altındadır. Sosyalist Parti bir kapı açıyor, kurtuluşa giden kapıyı...»

Bu çağrı ve SP'nin kuruluşu, o günlerde burjuva ve kimi sol çevrelerde tebessümle karşılandı. Burjuvazi ve bu sol çevreler, aynı ağzı kullanarak, SP'nin gelişemiyeceğini, kısa zamanda ortadan silineceğini söylediler.

İlk büyük kurultayında ismini değiştiren Sosyalist Devrim Partisi, uzun yıllar parasızlıkla, sağdan ve soldan gelen baskılarla adeta boğuştu. SDP ısrarla, yapılan tüm politik değerlendirmelerin dışında tutuldu. Liderine özellikle bazı sol çevrelerce, yapılmayan hakaret bırakılmadı. SDP'nin hiç bir gelişme göstermeyen bir parti olduğu söylentileri yayıldı. Ama bütün bu hırçınlıklara, bu seviyesiz polemiklere SDP yönetimi aldırmadı. Bütün bu polemiklerin dışında kalarak, sosyalist bir partinin asal görevlerini yerine getirmeye çabaladı. Görkemli kuruluş yıldönümü ve kutlama toplantıları yerine, çeşitli kentlerin gecekondu mahallelerinde, emekçi halkın katıldığı «faşizmi protesto» toplantıları düzenlendi. Devlet Güvenlik Mahkemeleri yasa tasarısının meclislerde görüşüldüğü günlerde, yine emekçilerin yoğun olduğu bölgelerde, her türlü baskıyı ve provokasyonu göğüsleyerek, Devlet Güvenlik Mahkemeleri'ne karşı açıkhava toplantıları düzenledi.

SDP, tarihinin belkide en zor günlerini 1977 genel seçimleri öncesinde yaşadı. Yasal koşulları yerine getirmiş olmasına karşın, yasa dışı türlü ayak oyunları ile SDP'nin seçimlere girip TRT'den sesini duyurması engellendi. Ama SDP yılmadı. Bu engelleme karşısında «pes» demedi. Aksine, 15 ilde bağımsız adaylar göstererek seçim mücadelesinin cesaretle içine girdi. SDP'li bağımsız adaylar, köy kahvelerinde, fabrika önlerinde, seçim meydanlarında konuşarak, bildiriler dağıtarak, işçiler, köylüler, emekçiler meclislere kendileri girmedikçe, yani devlet çarkı emekçilerin eline geçmedikçe, dertlere çare bulunamayacağını anlatmaya çalıştılar.

«Ölü doğmuştur», «örgütlenemez», «gelişemez» denilen SDP, bugün dimdik ayaktadır. Hem de içinde yaşadığımız faşist ortam, en temel demokratik hak ve özgürlüklerin kullanılmasına bile olanak vermezken... Düne kadar kendilerini «Türkiye sosyalist hareketinin tek ve gerçek temsilcisi» diye ilan eden partiler varlıklarını yitirirken.

Bütün olumsuzluklara karşın SDP'nin ayakta kalışında ve her gün biraz daha gelişmesinde, davalarına inanmış, davaları uğruna her türlü özveride bulunmuş SDP'lilerin şüphesiz büyük payları vardır... Ancak, şu da bir gerçek ki, inanmışlık ve özveri bir siyasi hareketin başarısı için gerekli ama yeterli değildir.

Başka ne gerekiyor?

Sosyalist partiler, toplumun yaşantısı dar boğazlara girdiği ve gelişmesi sürekli olarak aksadığı zamanlarda kurulur. Sosyalist partiler bir «fantazi» olarak kurulamaz. Sosyalist partiler, toplumda nesnel bir gereksinimin belirdiği dönemlerde, bu gereksinime

(Devamı Sayfa 2'de)

HALK SEÇİNCE, CUMHURBAŞKANI'NI KENDİ İÇİNDEN Mİ SEÇECEK ?

Cumhurbaşkanı seçiminin çıkmaza girmesini canına minnet sayan Demirel, bundan yararlanarak halkı aldatmadaki ustalığına sarıldı. «Anayasa'yı değiştirelim Cumhurbaşkanını halk seçsin» diyor. İşin aslını henüz kavrayamayan halkımızın bir kesimi bu öneriyi iyi karşılayabilir. Ama, yıllardır tanıyıp bildiğimiz Demirel'in birden bire halka yakınlaşmasının altında ne var acaba?

Demirel, çok hayranı olduğu Amerikan modelindeki başkanlık seçimini mi amaçlıyor? Parlamentonun ve diğer Anayasal kuruluşların yetkilerini tek elde toplamak mı istiyor? Gerçi Cumhurbaşkanının yetkilerini değiştirmeyi önermediklerini söylüyor ama, bunu başkanlık sistemine geçişin ilk adımı görebilir. Belli olmaz, gelecek yıllarda gerçekleşeceğini umduğu bu sistemde kendi başkanlığını da hayal edebilir.

Anayasa değişikliğinin bu parlementodan üçte iki oy alıp geçemeyeceği belli. Öyle ise neden ısrar ediyor. Görülüyor ki Demirel, hükümet olmanın yükünü çekemez durumda. Seçimlere daha çok yıpranmadan gitmek istemesi de doğal. Gelecek günlerde, «Cumhurbaşkanı'nı Meclis seçemedi, halk seçsin dedik onuda kabul etmediler. Seçimden başka çare yok» deyip erken seçim isteğine yeni bir dayanak bulmayı düşünüyordur. Seçimlerde de «borç para bulduk, yokları kaldırdık ama AP'nin başarısını kıskananlar ülkeyi güllük gülistanlık yapmamızı engellediler» diyecek.

Demirel, halkı aldatma ustalığıyla gerçekten büyük adam. «Cumhurbaşkanı'nı halk seçsin» diyor. Ne güzel değil mi? Tabii adayları yine partiler gösterecek; belkide yalnız parlamentoda grubu bulunan partiler. Cumhurbaşkanı adaylarında yine yüksek okul mezunu olma koşulu aranacak. Dahası, şimdiki gibi yalnız milletvekili yada seantörler arasından seçilecek... Mecliste üyesi olsun olmasın, her parti aday gösterebilecek mi? Hayır. Milletvekili, Senatör olsun olmasın; yüksek okul mezunu olsun olmasın her vatandaş aday olabilecek, diğer parti adayları gibi propaganda yapma olanaklarını bulabilecek mi? Hayır. Aday olan Senatör yada Milletvekili bu görevinden istifa edecek mi? Hayır. Seçilemezse Milletvekilliğine, Senatörlüğüne devam edecek mi? Evet. Demekki halkta seçse yine parlamentodan seçecek, kendi içinden herhangi birini seçemeyecek. Bize ne öyleyse.

Demirel, biz seçemiyoruz, halk bizim içimizden birini seçsin diyor. Biz buülkeyi yöneteimyoruz, halk yönetsin diyemiyor. Seni gidi Demirel.

SDP 5 YAŞINDA

(Baştarafı Sayfa 1'de) cevap vermek için, bu gereksinimi duyanlarca kurulur. Ve sosyalist partiler, ancak böyle bir nesnel temele sahip oldukları oranda nesnel koşulları değiştirmek görevini yerine getirebilirler.

Bu saptamadan sonra, ülkemizin ve dünyamızın içinde bulunduğu nesnel koşullara kısaca bir göz atalım.

Kapitalizm Türkiye'de mevcut uygulamasıyla bir dar boğazın içine girmiştir. Toplumsal sorunları çözmede, üretici güçleri geliştirmede yetersiz kalmaktadır. Açık seçik kabul görmese bile, çıkış yolunun kapitalist ilişkilerden kurtulmak olduğu hususu, toplumda nesnel olarak etkisini duyurmaktadır.

Türkiye toplumu, buyurganlık unsurunu ön planda tutan, kaderciliği öğütleyen, eşitsizliği doğal sayan bir ideolojinin dayattığı değer yargılarını bir bir yadsımakta, yeri aynı niteliklere sahip bir başka ideoloji ile doldurulamayacak bir ideolojik arayış (boşluk) süreci içine girmiş bulunmaktadır.

Dünyada, çoğunluk tarafından uzun yıllar kabul görmüş olan sosyalist blok - emperyalist blok basitlemesi hızla çökmekte, Sovyetler Birliği ile ABD arasındaki çatışmanın, Sosyalizm - Emperyalizm çatışmasından çok, dünya çapında bir hegemonya mücadelesi olduğu giderek daha iyi anlaşılmaktadır.

Uzun yıllar «uluslararası sosyalist hareketin» kalesi, sosyalizmin «cennet»i olarak bakılan Sovyetler Birliği'nin, aslında bu tanımlamalara hiçte «lâyık» olmadığı çoğunluk tarafından anlaşılmaya başlanmış, Sovyetçilik ya da bir başka tek merkezcilik «sosyalist» hareketler için bir ayak bağı durumuna gelmiştir.

Bloksuzluk, tüm dünya halkları ve ulusları için yeni ve ciddi bir seçenek haline gelmiş, iki bloklu bir dünya yerine bloksuz bir dünya fikri giderek yaygınlık kazanmaya başlamıştır.

Özgürlük ve demokrasi, yıllardır içine hapsedildikleri klâsik kalıplardan sıyrılarak, yeni anlamlar, yeni içerikler kazandırılan kavramlar haline getirilmişlerdir.

İşte SDP, bütün bu nesnel gelişmelere sağlam bastığı için ayaktadır ve gelişmektedir.

SDP, doğrunun biricik ölçütünün, dışımızdaki nesnel gerçek olduğunu, gerçeğin ise bir süreç olduğunu, hareket halinde bulunduğunu bilir. Bundan dolayı SDP, doğmalardan, noktalanmış sözde bilimlerden sakınır.

İşçi sınıfımızın ve onunla omuz omuza mücadele edecek emekçi yığınlarının, devrimi kendi elleriyle gerçekleştirecekleri doğrusu, SDP'nin kuruluşunda ana düşünce olmuştur.

SDP, katı merkezci, dikeyine hiyerarşili, tepeden inme disiplinci Leninist örgütlenme modelini reddeder. SDP, toplumun tüm yaşam alanlarında öz yönetimi, sosyalizmin vazgeçilmez bir öğesi sayar. Ve SDP, sosyalizm ile demokrasinin, madalyonun iki yüzü gibi birbirinden ayrılmaz kavramlar olduğu gerçeğinden hareket eder.

SDP, Türkiye'de sömürüye, baskıya, yabancılaşmalara son verecek yeni düzenin ilk adımlarının, ancak, emperyalizme karşı olduğu kadar, hegemonyacılığa da karşı olan yığınların, bağımsız sosyalist hareketiyle atılabileceğini savunur.

SDP, kişilerin devredilmez, zaman aşımına uğramaz temel hak ve özgürlüklerini, sosyalist ilişkilerin kaynağı ve sosyalizmin güvencesi olarak görür. SDP, sosyalizmin tepeden inmeci, ceberrut bir rejim olamıyacağını, insana bir araç gözüyle bakamıyacağını savunur. SDP'ye göre, insanlar sosyalizm için değil ama sosyalizm insanlar içindir.

Şimdi birde öteki «sosyalist» partilere, örneğin TIP'e, TSIP'e (birbirleriyle miras kavgası yapan ikiz kardeşlere) bakalım.

İkisi de tüm nesnel gerçekler ortada iken, halâ doğmaları, gerçekle ilişkisi olmayan varsayımları yutturmaya çalışıyorlar. Sovyetler Birliği'nin Afganistan'a müdahalesinin sosyalizmi kurtarmak için yapıldığı savına artık kargalar bile gülerken, bunlar halâ o noktada direnmeye çalışıyorlar.

Tarihin çarkları, ulusların, halkların kendi öz disiplinlerinin dışında her türlü baskıya, otoriteye başkaldırmaları yönünde dönerken, bunlar halâ sosyalizm adına bürokratik otoritenin, tek parti egemenliğinin, tek merkezli sosyalizmin bayraktarlığını yapıyorlar.

Bloksuzluk hareketi hergün yeni filizler verirken, bunlar Sovyetler Birliği blok'unda yer almanın tek kurtuluş olduğunu savunuyorlar.

Türkiye halkı boyunduruktan kurtulma ateşi ile yanarken, bunlar çare olarak halka yeni bir boyunduruk, Sovyet boyunduruğu öneriyorlar.

Görünen o ki, bu durumlarıyla tıpkı ağababaları gibi, giderek toplumdan daha çok tecrit olacaklar, sonunda da silinip gidecekler. Parti olarak değil ama düşünce olarak, ideoloji olarak mutlaka silinip gidecekler. Zira gerçeğin yadsınmasıyla, somut bir gerçeklik haline gelinemez.

TİKP hakkındaki görüşlerimizi 4. sayımızda uzun uzadıya belirttiğimizden onun üstünde bir daha durmayı gereksiz görüyoruz.

Bu kuruluş yıldönümünde son olarak şunu söyleyelim ki, biz SDP'liler asla bir SDP fetişizmi içinde değiliz. SDP en nihayet bir örgüttür. Önemli olan örgüt değil, ama o örgütün temsilcisi olduğu düşünce ve bu düşünceyi özümlemiş kitlelerdir. Ölümsüz olan budur.

Bağımsız Türkiye Sosyalizmi hareketi, bugün dünden güçlüdür. Yarın bugünden daha güçlü olacaktır!

Okurlardan

« Siteler » işçisinin çilesine kulak verin

Savunması olmayan emeğin alabildiğine sömürüldüğü pazarlardan birisi de Ankara'daki «Siteler»dir. Daha çok Ağaç Sanayii dalında üretimin yapıldığı «Siteler»de işyerlerinin küçük olması, işçilerin örgütlenmesine ve bilinçlenmesine engel olmaktadır. Kalfa ve çıraklık geleneğinin sürdüğü «Siteler»de, çalışma saatleri çoğu kez 10-12 saati bulur günde. «Siteler» işçisinin yüzde 80'i sigortasızdır ve hiç bir sosyal güvencesi yoktur.

Genellikle «Siteler»'e yakın olan Hasköy, Yıldız, Ulubey, Hüseyin Gazi, Solfasol gibi gecekondu semtlerinde oturan «Siteler» işçilerinin büyük çoğunluğunu yaşları 10-16 arasında değişen çocuklar ve gençler oluşturur. Çıraklık mukavelesiyle işe başlayan bu genç ve çocuk işçilerin eline, en fazla haftada 800-1000 lira geçer. Günümüz koşullarında haftada ne kadar gelire gereksinim duyulduğu bilinen bir gerçektir. Zaten bu paranın da 150-200 lirası yol masrafına gider.

«Siteler»'de bir keresteciler bölümü vardır. Burada adım başı bıçkı atölyeleri vardır. Derme çatma, her an yangın tehlikesinin bulunduğu atölyelerdir bunlar. Zaten burada sık sık yangın çıkar. Yangın, işçi için işsiz kalmak anlamına gelir. Bu nedenle, çalıştığı yeri patronundan daha çok korur işçiler. Gel gör ki, yangın sonucunda patron «işçinin dikkatsizliği» deyip, sigortadan parayı alır. Patronun malının sigortası var, emeğin sigortası yoktur burada. İşlerin çok olduğu zaman, mevsiminde, bu derme çatma atölyelerde geceleri de çalışılır. Koca atölyenin, elektrik tasarrufu gerekçesiyle 25 voltluk ampulle aydınlatılmaya çalışılması sonucu, elin, kolun bıçkı makinasına kaptırılması ihtimalini daha da arttırır. Bu işte çalışıp da kaza geçirmeyen çırak, kalfa sayısı, parmakla gösterilecek kadar azdır.

«Siteler»'de işçilerin arasında olmayan birlik, patronların arasında çok iyi bir şekilde sağlanmıştır. Bir patronun işten attığı işçiyi, başka hiç bir patron işe almaz. Bu, patronlar arasındaki ittifakın baş kuralıdır ve bu kuralı hiç bir patron bozmaz. Bu, ittifaka karşılık, işçiler arasında usta kalfayı, kalfa çırağı ezer. Ve devran böylece sürüp gider.

Çocuğunu çıraklığa veren her babanın ya da kalfa olan her gencin bütün bu haksızlıklara katlanmalarının altında bir tek sebep yatar. O'da, bir gün kendi işini kurması, kendi kendinin efendisi olması umududur. Ama bu, azıcık gerçeği gören birisi için bir düşten ibarettir. Bu girişimde bulunan nice kaliteli usta, o kurumlaşmış ticari yapının içinde, umutlarının nasıl beş-altı ay içerisinde kaybolup gittiğini gözyaşları içinde gözlemiş, yaşamış. «Siteler»'de açıldıktan kısa bir süre sonra kapanan bir sürü işyeri olmuştur. Zira bu alandaki işyerleri, büyük ölçüde banka kredisi ile çalışırlar. Bankalar ise krediyi, cesareti, niteliği ve sonsuz bir çalışma azmi olanlara değil ama parasal, maddi güvence gösterebilenlere verirler.

İşte «Siteler»'de günler böyle geçer. «Siteler» emekçileri binbir mihnet altında ezilip, sömürülürken, genç yaşta ihtiyarlarken, yarattığı yemek masaları ziyafet sofralarına, rahat koltuklar burjuva tahtlarına, kütüphaneler göstermelik kitaplıklara dönüşür. Ankara'nın zengin semtlerindeki galerilerde övgüyle teşhir edilir, fahiş fiyatla satılır.

Ağaç Sanayii dalında bir sürü sendika vardır. «Siteler» işçileri bu sendikaların kapılarını bugüne kadar defalarca çalmıştır. Ama sonuç bir hiçten ibarettir. Zira «Siteler» işçisini patron zulmünden kurtarmak kolay iş değildir. Bunu başarmak için aylarca, belki de yıllarca bir kuyumcu sabrı ve inceliğiyle çalışmak gerekir. Bu sabrı ve inceliği bugüne kadar hiçbir ilerici sendika ya da daha doğru bir deyimle «sarı olmayan» sendika gösterememiştir. Bundan sonra da göstereceği şüphelidir...

Rasim İLGAZ — ANKARA

SDP Genel Başkanı Bıçakçı'nın 5. kuruluş yıldönümü mesajı

Sosylist Devrim Partisi Genel Başkanı Cenan Bıçakçı partisinin 5. kuruluş yıldönümü dolayısıyla parti örgütüne aşağıdaki mesajı göndermiştir:

Sosyalist Devrim Partisi, ilk Genel Başkanımız Mehmet Ali Aybar'ın geliştirdiği ilkeleri benimseyen arkadaşlarımızca 30. Mayıs. 1975 tarihinde kurulmuş Marksist bir partidir.

Kuruluş, toplumda saptanan objektif bir gereksinim sonucunda gerçekleştirildi. Partimizin ilkelerini anlatabildiğimiz ölçüde halkımızın gösterdiği ilgi, 5 yıl önce kurucu arkadaşlarımızca yapılan saptamanın doğruluğunu kanıtlar.

Sosyalist Devrim Partisi'ne can veren ilkeler, çeşitli yönetim biçimlerinin ve sosyalizm adına sürdürülen uygulamaların bilimsel yöntemle irdelenmesi sonucu bulgulanmıştır. Dışımızdaki objektif gerçekleri mihenk taşı sayarak gözlem ve deneyle doğruya varmak düşünce sistemimizin ana yapısını oluşturur. Sosyalizmin ülke koşullarına göre biçimleneceği; demokrasi ile sosyalizmin iç içeliği; özyönetimin toplumsal yaşamın her alanında gerçekleşmesi gerekliliği; ülke bağımsızlığıyla birlikte sosyalizmin de bağımsızlığından vazgeçilemiyeceği; tepeden inme disiplinli, dikeyine katı merkezci örgütlenmeyle sosyalizme varılamıyacağı; bürokrasinin sosyalizm için büyük bir belâ olduğu; sosyalizmde somut insanın kavuşması gereken mutluluklar bu düşünce sisteminin ürünleridir. İşçi sınıfının en devdevrimci sınıf olduğu ve emekçilerin kurtuluşunun kendi eseri olacağı, gi-

(Devamı 3. Sayfada)

Sermaye'nin umudu: AET'na tam üyelik

Türkiye'nin Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET)'na üye olması yönündeki girişimler, AET'nun kuruluş anlaşması olan ve 25 Mart 1957 tarihinde Belçika, Lüksemburg, Federal Almanya, Fransa, İtalya ve Hollanda arasında imzalanan «Roma Andlaşması»'nın hemen sonrasında başlamıştır. O yıllarda iktidarda bulunan DP Hükümeti, AET'na Türkiye'nin de ortaklığa kabulü için 1959 yılında resmen başvuruda bulunmuş, ancak bu başvurunun sonucunun alınması çeşitli nedenlerden ötürü gecikmiştir. 1959-1963 yılları arasında yapılan bir dizi görüşmeden sonra, nihayet 12 Eylül 1963 günü taraflar arasında imzalanan «Ankara Andlaşması» ile Türkiye ve AET arasında resmen bir ortaklık kurulmuş oldu.

«Ankara Andlaşması»'na göre Türkiye, 11 yıl sürecek bir «hazırlık dönemi»nden sonra, gerçekleşme koşulları, yöntemleri ve süresi bir «Katma Protokol»le saptanacak olan bir «geçiş dönemi»ne girecek, bu dönemin de sona ermesinden sonra AET'na «tam üye» olarak kabul edilecekti.

Ancak Türkiye, hazırlıklarını büyük bir hızla tamamlamış gibi, daha hazırlık döneminin bitimine 5 yıl varken, AET'nun yetkili organlarına, «geçiş dönemi»ne girmeye hazır olduğunu bildirdi. «Geçiş dönemi»ne biran önce girilmesi yolunda, sermaye sınıfının temsilcileri ateşli demeçler verdiler. Devlet kademelerinde de sermaye ile bütünleşmiş bürokratlar yoğun bir çaba harcadılar. Kapı kapı dolaşıp, «geçiş dönemi»ne bir an önce girmenin yararlarını saymakla bitiremediler. Nihayet bu çabalar sonuç verdi ve Türkiye, 23 Kasım 1970'de Brüksel'de imzalanan «Katma Protokol»le Ortak Pazar'a «geçiş dönemi»ne girdi. Sonradan bu anlaşma, adeta yangından mal kaçırırcasına çoğunluğun bile olmadığı bir oturumda TBMM'ne onaylatıldı.

«KATMA PROTOKOL» NEYDİ?

«Katma Protokol», Türkiye halkına basit bir ticarî metin diye tanıtıldı. Ama iş, hiç de öyle değildi. Aksine «Katma Protokol» tüm Türkiye halkının yarınki yaşama düzenini ve düzeyini etkileyecek bir metindi; Türkiye'nin ekonomik ve siyasal bağımsızlığını tümüyle ortadan kaldıracak bir metin...

Nasıl mı? Gelin birlikte görelim :

Katma Protokol'ün 7 ilâ 30. maddeleri arasında yer alan hükümler, dış ticarete ilişkin yükümlülükleri düzenler. Bu yükümlülükler ise şunlardır:

— Türkiye her yıl düzenli olarak, AET ülkelerinden yapılacak olan ithalâtdan aldığı gümrük vergilerini indirecektir.

— 1983 yılına gelindiğinde, artık AET çıkışlı mallardan hiç gümrük vergisi almayacaktır.

— Her yıl belli oranlarda olmak üzere, AET'dan yapılan ithalâtta mevcut miktar kısıtlamaları kaldırılacaktır.

— Türkiye 1977 yılından itibaren üçüncü ülkelerden yaptığı ithalâta, AET'nun ortak gümrük tarifesini uygulamaya başlayacaktır.

«Katma Protokol» hükümlerinin bir bölümü de vergi sistemi ve malî mevzuat ile ilgilidir. Bu hükümlere göre, Türkiye, kaldırdığı gümrük vergilerinin yerine malî nitelikli hiç bir vergi koyamıyacaktır. Malî mevzuatını AET ülkelerindeki mevzuata yaklaştıracaktır.

Ve nihayet «Katma Protokol»ün bir başka bölümünde de, «1985 yılı sonuna gelindiğinde Türkiye'deki tüm ekonomik faaliyet alanlarının AET uyruklu özel ve tüzel kişilere açılması gerektiği» yolunda bir hüküm de yer alır.

Görüldüğü gibi «Katma Protokol» basit bir ticari metin'in çok ötesindeydi. Nitekim, Türkiye 1973 yılından bu yana, «Katma Protokol»ün gereklerini bazı istisnalar dışında yerine getirmiştir ve durum ortadadır. AET ile ilişkilerde her yıl artan dış ticaret açığı, malî politikada karşılaşılan zorluklar, sanayinin giderek AET ülkelerine daha bağımlı bir hale gelmesi, «Katma Protokol»ün somut sonuçlarıdır.

ŞİMDİ DE TAM ÜYE OLMAK İSTİYORUZ!

Türkiye'de AET'na katılınmasına, özellikle ideolojik plânda birbirinin tam zıddı olan iki hareket karşı çıkmıştır.

Başlangıçtan itibaren AET'na karşı çıkan sosyalist hareket, AET'na katılınmasının Türkiye'yi bir tabi ülke durumuna getireceğini, Türkiye'de emperyalizmin en ileri düzeyde kurumlaşması anlamına geleceğini görmüştür.

AET'na karşı çıkan şeriatçı, mukaddesatçı akım ise, meseleyi bir din - kültür sorunu olarak görmüş, AET'na katılınmasını, Türkiye'de müslümanlığın yok edilmesi sürecinin başlangıcı olarak nitelemiştir.

AET'na katılınmasını savunanlar ise, AET'nın Türkiye'de kapitalizmin sürdürülmesinde bir ana sigorta olarak görmüşlerdir. Ancak, AET ile ilişkilerde her zaman ağırlığını duyuran bu siyasal tercih dışında, AET ile ilişkiler, burjuvazi açısından, şu sorunsalı da daima gündemde tutmuştur: AET'ye «Katma Protokol»le verilen tavizler altındaki kapitalist ekonomik gelişme, bu tavizler olmadan gerçekleştirilebilecek aynı doğrultudaki ekonomik gelişmeden daha yüksek olabilecekmidir?

Görüldüğü gibi sorun, devletin Türkiye'deki geleneksel rolünü devam ettirip ettirememesi ile yakından ilgildir. Eğer devlet, dışa bağımlı, montajcı sanayii, «Katma Protokol», v.s.'ye gerek kalmadan ayakta tutabiliyorsa, AET ile ekonomik ilişkiler pazarlık konusu yapılabilir. Yok eğer artık buna olanak kalmamışsa, ekonomik yapıda kapitalizmin ve içinde bulunulan emperyalist - kapitalist sistemin işbölümü yasalarının gereği olan bazı dönüşümleri de göze alarak, «Katma Protokol»ü uygulamaya devam etmekten ve AET'na bir an önce tam üye olmaktan başka çare yoktur.

Oysa, özellikle son yıllarda, Türkiye'de bu sorunsalı doğuran koşullar ortadan kalkmıştı. Uzun yıllardan beri direnilen «devlet desteğinde kapitalist gelişme» model'i iflâs etmişti. Bu modelde ısrar edilmesi, kapitalizmin varlığını da tehlikeye düşürecekti. Artık devletin rolü, siyasî planda alınacak önlemlerle, sermayeye istediği gibi at oynatabileceği, kapitalizmin acımasız yasalarının en ilkel biçimiyle hükmünü sürdürebileceği bir ortam yaratmak ve bu ortamı korumaktı.

İşte AP azınlık hükümeti, bu gerçeği görmüş ve gerekeni yapmıştır. AET'na öngörülen süreden çok önce tam üyelik için başvurulması, devletin ekonomik alandan çekilmesi ile doğacak olan boşluğu, AET sermayesi ve yardımı ile doldurmak amacını gütmektedir.

AET, TÜRKİYE'Yİ İSTEMİYOR

Ancak, evdeki hesabın çarşıya uymaması gibi, AP azınlık hükümetinin hesabıda AET'nun hesabına uymuyor. AET, bu aşamada Türkiye'nin tam üye olmasını istemiyor.

Bu durum kimilerine garip görünebilir. Değilmiki emperyalizm bizi yutmak istiyor, öyle ise önüne çıkan bu fırsatı niye kullanmaz?

Bu soruyu ancak emperyalizme, kapitalizme kaba bir şekilde yaklaşanlar, onun da belli kurallar içinde işlediğini kavrayamayanlar sorabilir.

Bir kere AET, Türkiye'nin bugünkü ekonomik ve sosyal yapısının ,içinde az-gelişmiş bir ülkeninde yer alacağı ekonomik bir entegrasyondaki az-gelişmiş ülke konumunun gerektirdiği koşullara tam uymadığı kanısındadır. Türkiye'nin halâ sanayileşmek arzusundan vazgeçemediği, Avrupa'nın sütçüsü - manavı olma gerçeğini bir türlü kabullenemediği düşüncesindedir. Bu nedenle, Türkiye'nin tam üyelik talebini kabul etmek yerine, biraz daha beklemeyi, izlenmeye başlanan politikaların hiç olmazsa ilk sonuçlarını görmeyi yeğlemektedir.

İkinci olarak AET, Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik buhrandan da endişe duymaktadır. Böyle bunalım içindeki bir ekonomiyi AET içine alıp, bu bunalımın faturasını ödemek zorunda kalmak istememektedir. AET'na tam üye bir Türkiye, sağlıklı bir ekonomiye sahip olmalıdır ki, AET malları için bir pazar söz konusu olabilsin.

AET, Türkiye'yi yatırım açısından da cazip görmüyor. Henüz alt yapıları tamamlamamış, alım gücü yüksek bir tüketici kitlesine sahip olamayan bir Türkiye, AET sermayesi için gerçektende cazip bir yatırım alanı değildir.

İşte AET, bu nedenlerden ötürü Türkiye'nin tam üyelik talebini erken, zamansız bir başvuru olarak değerlendiriyor. Ancak Türkiye'nin ısrarı karşısında, şimdilik akla gelmeyen bir takım tavizler karşılığında bu talebin kabul edilmesinin gündemde olduğunu söylemek de, herhalde kehanet olmaz...

BİR BAŞKA YAZININ KONUSU

Yukarıda da belirttiğimiz gibi Türkiye'de sosyalistler, AET'na girilmesinin baştan beri karşısında olmuşlardır. Ancak son yıllarda kimi sosyalistler, Türkiye'de demokrasinin AET'na katılmakla güvence altına alınacağını, bu nedenle «geleneksel» AET düşmanlığından vazgeçilmesi gerektiğini söyler oldular. Bu konuda ileri sürdükleri gerekçeler, bize göre de tartışmaya değer. Ama altını çizelim, yalnızca tartışmaya değer.

Bu tartışmayı bir başka yazıda açacağız.

BIÇAKÇI'NIN MESAJI

(Baştarafı 2. Sayfada)

bi önceden ortaya atılmış olan gerçekler bu düşünce yönteminin kullanılmasıyla daha da berraklık kazanmıştır.

Teorilerin eleştiriye açık olduğunu unutmadan ve doğmatizme sapmaktan kesinlikle kaçınarak, Sosyalist Devrim Partisi'nin her üyesi kaynağını bilimden alan bir partiye sahip olmanın kıvancını taşıyabilir. Kuşkusuz bununla yetinemeyiz. Amacımız, bu kıvancı milyonlarca işçi, köylü ve emekçi yurttaşımızla paylaşmayı sağlamak olmalıdır; İlkelerimizi toplumsal yaşam içinde uygulanır duruma getirip mutlu insanlar ülkesini kurarak daha büyük kıvanmalara kavuşmak olmalıdır. Halkımızın ve tüm insanlığın yaşadığı koşulları görüp değerlendirebilenler bu amaca varmak için her türlü sıkıntıyı göze almaktan kaçınamazlar.

Yürümekte olduğumuz yolun doğru olduğu kesin. Ama, çok zahmetli ve özveri isteyen bir yolculukta olduğumuzu da bilmeliyiz. İlkelerimize sımsıkı sarılarak güç alacağız. Asla unutmamamız gereken en önemli ilkelerimizden biri kavganın ancak işçi, köylü ve emekçilerle zafere ulaşacağıdır. Bu inancımızı gerçekleştirebildiğimiz ölçüde önümüzdeki güçlükleri aşmakta kolay olacaktır. Geleceğe umutla bakmak yalnız bizim hakkımız, yani Sosyalist Devrim Partililerin hakkı. Çünkü halkımızın özlemlerine uygun amaçlar için savaşan tek parti olduğumuzu artık rahatça görebiliyoruz. Bu nedenle gelişme ortamında olan tek partide biziz. Kuruluş yıldönümlerinde bu günün ve geçmişin değerlendirmesini yapmayı alışkanlık haline getirirsek hergün daha da gelişmekte olduğumuzu kolayca göreceğiz. Böylece gelecek günlere daha taze inançla, daha bilenmiş olarak yürüyeceğiz. Ve göreceğiz ki yolu açık tek parti Sosyalist Devrim Partisidir. Göreceğiz ki, her yıl bir önceki yıldan daha da çoğalan emekçilerle birlikte Bağımsız Türkiye Sosyalizmine doğru yürüyoruz. İnsanlığımıza, aydınlık dünyamıza doğru yürüyoruz.

Gelecekte işçi, köylü ve emekçilerin iktidarını kutlamak umuduyla, bugün partimizin 5. kuruluş yıldönümünü kutluyoruz.

TİTO ÖLDÜ...
BLOKSUZLUK YAŞAYACAK MI?

Tito'nun ölümü yaklaşık iki aydan beri bekleniyordu. Basın - yayın organları, ölümden sonra yayınlayacakları özel sayfaları, özel haber programlarını Tito'nun öldüğü günden çok önce hazırlamışlar, tetikte bekliyorlardı. Nihayet 4 Mayıs 1980 gecesi öldü de, yayımcılarda bu bekleyişten kurtuldular.

Gerek bizde ve gerekse izleyebildiğimiz kadarıyla batılı yayın organlarında Tito'nun ölümü üzerine yapılan yayınlar, genellikle Tito'nun «devlet adamı kişiliği» etrafında yoğunlaştı. Tito'ya verilen önem, onun dünyanın yetiştirmiş olduğu ve bugün artık «nesli» tükenmeye yüz tutmuş bulunan «büyük devlet adamları»nın son temsilcilerinden biri olması gerekçesine dayandırıldı. Ölümü dolayısıyla Tito, özellikle burjuva basın - yayın organlarının manşetine bu nitelikleriyle geçti.

Resmî sosyalist ülkelerde ve özellikle de Sovyetler Birliği'nde Tito'nun ölümünün ardından yapay bir üzüntü duyulmaktan başka bir şey yapılmadı. Ama yapay da olsa bu üzüntünün, tıpkı burjuva dünyasında olduğu gibi, Tito' nun büyük devlet adamlığından ötürü olduğunun altı özenle çizildi. Zira Tito, alt tarafı bir revizyonistti(!).

Sanıyoruz burada, Tito'nun ölümüyle dile gelen bütün bu yaklaşımların, Hitler Almanyası'nın ünlü Gestapo şefi H. Himmler'in Tito'yla ilgili olarak yapmış olduğu, «Evet, Tito düşmanımızdır, fakat onun gibi bir düzine adamımız olsun isterdim. Baş eğmeyen bir karakteri var. Çepeçevre sardığımızı bildiği halde silâhı elden bırakmıyor. Hiç bir zaman iflâs ettiremedik onu, aksine o bizi iflâsın eşiğine getirdi» biçimindeki değerlendirmenin mantığından zerre kadar farkları olmadığını söylersek, herhalde bir yanılgıya düşmüş olmayız. Kısacası ve basit olarak, bütün değerlendirmeler Tito'nun «yiğitliği», «büyük devlet adamlığı» çerçevelerinde sıkışıp kalmaktan öteye gitmiyor.

Oysa Tito, «büyük devlet adamlığı»nın ötesinde, ortaya koyduğu düşünceleri ve bunlardan yaşama geçirme olanağını bulduğu uygulamaları ile önemlidir asıl. Ve bu önem, düşündükleri ve yaptıklarının yalnızca «büyüklüğü»nden değil, ama düşündükleri ve yaptıklarının tüm uluslar, tüm halklar için, daha iyi bir dünya, daha iyi bir yaşam yönünde umutlu kapılar açmasından ileri gelmektedir.

«HER SOSYALİST ÜLKE KENDİ YOLUNDA GİTMEKTE ÖZGÜRDÜR»

İkinci Dünya Savaşı sonunda Avrupa, savaşın galipleri arasında «paylaşım masasına» yatırıldı. Savaşın muzaffer komutanı Stalin'in dikkati, herşeyden önce, Varşova'ya, Bükreş'e Prag'a ve Belgrad'a çevrilmişti. Bir etki alanında yani Stalin Rusyası'nın etki alanında sosyalizmin(!) gerçekleşmesi, Stalin için geçerli siyasi stratejinin en yüce amacı halindeydi. Ve Stalin bu amacı gerçekleştirmek için bir yandan Nazi Almanyası'na doğu ve merkezî Avrupa ülkelerinde son darbeyi vuranın Kızıl Ordu olduğu gerçeğinden hareketle batılı müttefiklerine taleplerini dayatırken, öte yandan da söz konusu ülkelerde «tepeden inme» ihtilâller düzenlemeye başladı.

Bu ihtilâller, Sovyetler tarafından kararlaştırılıyor ,ileri sürülüyor ve düzenleniyordu. Hiç şüphesiz mahallî komünist partileri de bu ihtilâllerin yürütülmesinde önemli bir rol oynuyor, mahallî işçi sınıfları da bu ihtilâllere katılıyordu. Ama bu ihtilâllerin asıl gücü, arka plânda kalan Kızıl Ordu'ydu. Ve Kızıl Ordu esas olarak, mahallî komünist partilerinde Sovyet «model»ine ve Stalin Rusya'sının kayıtsız şartsız egemenliğine karşı çıkan çatlak(!) sesleri susturma görevini yükümlenmiş bulunuyordu. Ihtilâller istilâ ile tamamlanıyor ve merkezî ve doğu Avrupa'da giderek genişleyen sözde sosyalist bir Sovyet etki alanı oluşuyordu.

Halkının onda birini yitirmesi bahasına, baştan başa yakılıp yıkılan Yugoslavya, savaşta, güçlü Alman tümenlerine karşı yiğitçe direnmişti. Direnme hareketinin en önemli gurubu olan «Partizan»ların başında ise, 1920-23 yılları arasında Sovyetler Birliği'nde yaşadıktan sonra ülkesine bir Marksist olarak dönen ve 1934 yılında da Yugoslav Komünist Partisi Politbüro üyeliğine seçilmiş bulunan Tito yer alıyordu. Tito ve Partizanlar 20 Ekim 1944'de Belgrad'a, 1945 yılının Mayıs ayında ise Trieste ve Zagreb'e girdiler. Tito ve Partizanları artık Yugoslavya'nın yeni yöneticileriydiler ve bu başarılarında doğrusu Kızıl ordu'nun da önemli bir payı bulunuyordu.

Görülecektir ki Yugoslavya ilk bakışta Stalin için yutulması en kolay olan lokmadır. Zira savaş sonrası Yugoslavya'nın birde komünist ihtilâl gerçekleştirme diye bir sorunu yoktur. Yönetim komünistlerin elindedir ve onların başında da tüm Yugoslavya halklarının büyük güvenini kazanmış bulunan Tito vardır. Sosyalizmi Sovyetlerde kaldığı süre içinde benimsemiş, sadık Tito...

Ama işte Tito'yu önemli kılan ilk nitelikte bu noktada karşımıza çıkmaktadır. 1948 yılında, bir yandan batı'nın büyük devletlerine kafa tutarken, öte yandan da şunları söylüyor Tito; «Dünyadaki tüm büyük ve küçük devletler birbirleriyle eşittir... Her sosyalist ülke, kendi yolunda gitmekte özgürdür.»

1980 dünyasında, hemde Afganistan gibi bir dramda yaşanırken, halâ Sovyetler Birliği'ne kulluğun sosyalizm adına savunulduğu düşünülürse, Tito'nun son derece kritik bir dönemde, Sovyetler Birliği'nin «tek merkezli sosyalist blok» politikasına gözünü kırpmadan karşı çıkması az şey değildir. Tito'nun bu kesin tavrı, sosyalizmin en yüce değerlerinin, kendilerine sosyalist diyen devletlerin özlemleri altında ezildiği bir dünyada, uluslararası sosyalist dayanışmanın gerçek içeriğini aydınlatan bir ışık, sosyalizm için mücadele edenlerin bir güç kaynağıdır.

BLOKLAR DIŞI YENİ BİR DÜNYA

Tito, savaş esnasında ve savaştan sonra ülkesinin içsel sorunlarını çözümlemede büyük başarı gösterdi. Savaşa yapay bir krallık olarak giren, nüfusunun yüzde 40'ını oluşturan Sırplar, yüzde 23'ünü oluşturan Hırvatlar, yüzde 8.6'sını oluşturan Slovenler ve geri kalan yüzde 30'u oluşturan Makedonyalılar, Bosna Müslümanları, Karadağlılar, Macarlar ve Türkler arasında büyük çıkar çatışmalarının bulunduğu Yugoslavya, savaştan «eşit toplumlardan oluşan «Yugoslav Federatif Halk Cumhuriyeti» olarak çıktı.

Tito Yugoslavya'sı, sınırları içinde sağladığı, bir topluluğun diğer toplulukları hegemonyası altına almaması, topluluklar arası eşit ve özgür dayanışma esaslarına dayalı olan toplumsal düzeninin, yalnızca özgül koşulların dayattığı bir gereklilikten kaynaklanmadığını ama bir dünya görüşünün vazgeçilmez ilkelerinin doğal sonucu olduğunu, dış politikada da aynı esaslara dayalı olarak sürdürdüğü tutumuyla tüm dünyaya kanıtladı. Bu tutumuyla tüm dünya uluslarının ve halklarının saygınlığını kazandı.

Tito Yugoslavya'sının dış politikası; «Sovyetler Birliği'ge ve ABD'ye karşı, kesin ve sarsılmaz bir bağlantısızlık» biçiminde özetlenebilir. Ancak işin asıl önemli yanı, Tito'nun böyle bir dış politika anlayışını yalnızca kendi ülkesinin varlığıyla sınırlı kılmayışı ama bunu süper güçlerin ve blokların dışındaki tüm uluslar için bir yeni seçenek olarak ortaya atması, uluslararası düzeyde bir «bağlantısızlar» hareketinin öncülüğünü yapmasıdır.

«Bağlantısızlar hareketi»nin temelleri, 1955 yılında Bandung'da toplanan uluslararası konferansta, Tito, Nasır ve Nehru'nun önderliğinde atılmıştır. Örgütlü ve ilkeli bir hareket olarak da, 1961 yılında Belgrad'da yapılan doruk toplantısıyla dünya sahnesine resmen çıkmıştır.

«Bağlantısızlar hareketi», «Sosyalist blok!» ile «Batı blok»u arasındaki soğuk savaş tüm şiddetiyle sürerken, sömürge uluslar için yeni bir umut kaynağı olmuş, bunların bağımsızlık ve egemenliklerini kazanmalarında aktif bir destek sağlamış, başarılar kazanmıştır.

Hiç şüphesiz burada «Bağlantısızlar hareketi» içinde yer alan ülkelerin ne kadarının gerçekten bağlantısız olduğu sorusu akla gelebilir. Cevabın ise pek olumlu olmadığı ortadadır. Ancak bir kere bu hareketin asgari düzeyde de olsa ilkeli bir birlik içinde bulunduğu herhalde tartışılamaz. İkincisi ve daha önemlisi ise, bu hareket sayesiyledir ki, bloklar dışı yeni bir dünya seçeneği, tarih sahnesine ciddi olarak çıkmıştır.

SOSYALİST YÖNETİM BİÇİMİ ÖZ YÖNETİMDİR

Tito'yla ortaya çıkan yeni bir kavramda «öz yönetim» kavramıdır. Çok özet bir tanımla, Yugoslavya'da uygulanan «özyönetim», merkeziyetçilikten ayrılmış üretim birimlerine dayalı bir ekonomik örgütlenmeyi ifade eder. Bu sistem içinde tüm üretim birimlerinin amacı, merkezi bir plâna bağlı kalmaksızın ve bunun dışında kalarak, kendi başlarına kârlılıklarını sağlamaktır. Sağlanan kâr, birimlerin yönetiminde egemen olan işçilerin tercihine göre değerlendirilir.

Yugoslavya'da uygulanan bu üretim organizasyonunun, sosyalist bir toplumda üretimin örgütlenmesi açısından, uygulanan en demokratik yaklaşım olduğu tartışma götürmez. Ancak yine tartışılamaz ki, bu noktadan hareketle Yugoslavya'ya sosyalist bir toplum denilemez. Zira siyasal düzeyde toplum yönetimine katılma, Yugoslav emekçileri içinde söz konusu değildir. Fakat Tito Yugoslavyası ortaya bir kavram/araç atmıştır: «Ozyönetim»... «Demokratik Merkeziyetçilik» yerine daha sosyalist içerikli bir kavram... Bu kavramın geliştirilmeye, gerçek bir sosyalist demokrasiyi işlerliğe kavuşturacak bir araç olarak somutlaştırılmaya ihtiyacı olması, önemini küçümsememiz için bir sebep oluşturmaz.

———oOo———

Tito, klâsik anlamda «büyük bir devlet adamı»ydı da. Ve Tito, otoriter bir yönetiminde simgesiydi aynı zamanda. Ama kayıtsız şartsız parti ve kişi diktatörlüklerinin sosyalizm diye yutturulduğu, Sovyetler Birliği çıkarlarına boyun eğmenin «sosyalist enternasyonalizm» diye tanımlandığı, Sovyet «modeli»nin tek ve olası sosyalist model diye varsayıldığı, şu ya da bu blokta yer almanın «iyiler»in ya da «kötüler»in safında yer almak olarak nitelendirildiği bir dünyada Tito, biz sosyalist devrimcilere olumlu çok şey bıraktı.

En azından şunu diyebiliyoruz şimdi: «Tito öldü, ama bloksuzluk yaşayacak.»

sosyalist DEVRİM

Sahibi: SDP adına Genel Bakan
CENAN BIÇAKÇI

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:
UĞUR CANKOÇAK

Yayın Yönetmeni:
AYDIN KÖYMEN

Yönetim ve Yazışma Adresi:
Sümer Sokak No. 9/9
Yenişehir - ANKARA

Abone Koşulları :
Yıllık, 100 TL. - 6 Aylık, 50 TL.

Abone Bedellerinin Posta Çeki :
120677 No.'ya yatırılması
Telefon : 29 10 42, ANKARA

Dizgi - Baskı :
Osmanlı Matbaası,
Cağaloğlu - İSTANBUL